

תקות מנחם

גיליון מס'
285

יו"ל עש"ק פר' אמור
י"ט אייר ה'תשע"ב
הי' תהי שנת עליון בכל –
שנת תבוא עלינו ברכה

על סיומי הרמב"ם

תדפיס מהספר "תקות מנחם" (ח"ג) שיו"ל בעז"ה על סיומי
הרמב"ם ע"פ - ב"קו" - שיחות והוראות כ"ק אד"ש מה"מ
מאת הרב יקותיאל מנחם שיחי ראפ

ע"פ ההוראה שקיבלתי מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ו, להדפיס ולפרסם הדברים הנאמרים בעז"ה בסיומי הרמב"ם,
להראות ולהוכיח הנראה לענ"ד בדרך אפשר, הקשר שבין שיעורי הרמב"ם לפרשה והתאריך שבהם נלמדו,
הנני מוציא לאור עלון זה לכבוד שבת קודש.

ואבקש מהקוראים שיעירוני בהערותיהם, ותודה מראש!

לחיות עם הזמן!

ספר זמנים – ג'

מחזור ל"א (ר"ת – "לכתחילה אריבער") שנה כ"ט (ר"ת - כל טוב)
בעז"ה יום א' פרשת אחרי-קדושים (בארה"ק פרשת אמור) ז' אייר
הי' תהי שנת עליון בכל - שנת תבוא עלינו ברכה
סיום הלכות שופר סוכה ולולב והתחלת הלכות שקלים

שמחה - ביטול!

ג. בסיום הלכות לולב מדובר ע"ד השמחה הגדולה בעבודת ה' שצריכה להיות תמיד, כמו אצל דוד המלך ע"ה, כמשי"נ: "ודוד מפזז ומכרכר בכל עוז וגו'", והשמחה קשורה בענוה וביטול, כמו שאומר הרמב"ם בהלכה האחרונה⁶: "וכל המגיס דעתו, וחולק **כבוד לעצמו** ומתכבד בעיניו במקומות אלו – חוטא ושוטה וכו', וכל **המשפיל עצמו** ומקל גופו במקומות אלו – הוא הגדול המכובד העובד מאהבה, וכן דוד מלך ישראל אומר⁷ **ונקלותי** עוד מזאת והייתי שפל בעיני [וע"ד הצחות: **ונקלותי**] – מלשון: "הנני מוכן גם לעשות קולע"!. ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה', שנאמר: "המלך דוד מפזז ומכרכר לפני הוי' וגו'".

ובפרשת קדושים מדובר ע"ד מצות אהבת ואחדות ישראל, שהדרך להגיע לזה היא ע"י ענוה וביטול הישות. וגם השמחה היא בצוותא, כל ישראל ביחד בריקוד ועיגול א'.

"תקות" חוט השני⁸

על סיום הל' שופר סוכה ולולב

סיכום הקשר של ההלכה ברמב"ם לפרשת השבוע ולתאריך.

- א. בארה"ק – פרשת אמור – בה נאמר מצוות המועדים דר"ה וסוכות.
- ב. בפרשת אחרי – יום הכיפורים – וסכך הסוכה מענן הקטורת.
- ג. סכ"ך – גימט' 100 – מתקיעות השופר דר"ה.
- ד. בסיום ע"ד הביטול וענוה בשמחת עבודת ה' – ובפר' קדושים אהבת ואחדות ישראל שבאה ע"י ביטול וענוה, והשמחה היא בצוותא ובאחדות.

* * *

מצוות המועדים בפרשת אמור

א. בארה"ק לומדים הלכות אלו בפרשת אמור, ובהלכות אלו מדובר ע"ד המצוות המיוחדות במועד, וחגי חודש תשרי, ר"ה וסוכות, [וביום הכיפורים המצוות הם בעיקר השביתה ממלאכה ומאכילה, אבל לא מצוות מעשיות, ועשיית התשובה היא גם לא מיוחדת דווקא ליום הכיפורים דווקא כי זמנה כל השנה], אבל מצוות שופר סוכה ולולב הן מיוחדות לר"ה ולחג הסוכות. ועל מצוות אלו נאמר בפרשת המועדות שבפרשת אמור; בר"ה נאמר "זכרון תרועה"¹, ובסוכות נאמר בפרשה זו: "בסוכות תשבו שבעת ימים, כל האזרח בישראל ישבו בסוכות"² ולגבי לולב נאמר³: "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וגו'" ועל מצות השמחה שבחג הסוכות שע"כ גם כותב הרמב"ם בהלכות אלו נאמר בהמשך הפסוק: **"ושמחתם** לפני הוי' אלוקיכם שבעת ימים", ובפסוק הבא⁴: "וחגותם אותו חג להוי' שבעת ימים בשנה וגו'".

וכיסה ענן הקטורת

ב. ויש קשר להלכות אלו גם לפרשת אחרי-קדושים, שבחול"ל קוראים אותה השבוע;

בפרשת אחרי מדובר ע"ד עבודת הקטורת וענן הקטורת ביום הכיפורים בביהמ"ק בקודש הקדשים כמשי"נ בתחילת הפרשה⁵: "ונתן את הקטורת על האש לפני הוי', וכיסה ענן הקטורת את הכפורת וגו'", ומצוות השופר ור"ה וחג הסוכות גם קשורים לענן הקטורת;

מבואר בספרים ובחסידות **שסכך** הסוכה נמשך **מענן** הקטורת' שפועל והוא המקור שממנו בא הסכך.

וגם בתקיעות השופר דר"ה מרומז ענן הסכך כי הרי נאמר: "בכסה ליום חגנו" – אותם העניינים שהיו **"בכסה"** – בר"ה וביוהכ"פ, באים **ליום** וגילוי ב"חגנו", שהוא חג הסוכות.

ולכן מוצאים שיש בר"ה **100** קולות ותקיעות, ו**סכ"ך** – בגימטריא **100** וזה דווקא באותיות **ס' כ' ד'**; כי יש **ס'** (60) תקיעות, **כ'** (20) שברים ו**כ'** (20) תרועות, היינו שהסכך נמשך גם מהתקיעות דר"ה.

⁶ הל' לולב פ"ח הטי"ו

⁷ שמואל ב' ו, כב.

⁸ יהושע ב, ח. ועיין ברש"י שפירוש "תקות" – מלשון "קו וחבל" (שבו הורידה המרגלים של יהושע, ובו תלו משפחת רחב תקוותם), והרי זו מטרת חיבורנו "תקות מנחם" – להראות בעז"ה את הקו וחוט השני המקשר ומשוה התוכן הנלמד בשיעורי הרמב"ם עם תוכן הפרשה והתאריך בשנה, (ועיין מה שכתבנו בזה בהקדמה לספרנו "תקות מנחם" ח"א).

1 אמור כג, כד
2 פסוק מב
3 פסוק מ
4 פסוק מא
5 אחרי טז, יג

בעז"ה יום ג' פרשת אחרי-קדושים ט' אייר
הי' תהי' שנת עליון בכל - שנת תבוא עלינו ברכה
סיום הלכות שקלים והתחלת הלכות קידוש החודש
ואהבת לרעך כמוך!

א. את הלכות שקלים לומדים ומסיימים בימי השבוע דפרשת אחרי-קדושים, ואפשר לראות קשר בולט ונפלא ביניהם;

בפרשת קדושים לומדים ע"ד המצוה הגדולה והעיקרית אהבת ישראל והאיסור לשנוא או להזיק את הזולת ע"י לשון הרע וכו' כמש"כ⁹: "לא תלך רכיל בעמך, לא תעמוד על דם רעך וגו'.. לא תשנא את אחיך בלבבך, הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא.. לא תקום ולא תטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני הוי"ו", ועוד כמה וכמה מצוות של בין אדם לחברו הכתובים בפרשה. וכל זה הרי הוא ענין עיקרי בפרשת קדושים, שהיא פרשה עיקרית, כמש"כ רש"י בתחילת הפרשה¹⁰: "דבר אל כל עדת בני ישראל. מלמד¹¹ שנאמרה פרשה זו בהקהל, מפני שרוב גופי תורה תלויין בה. [וי"ל גם שזו הסיבה שהפרשה נאמרה בהקהל, כי מדובר בה על ענייני אהבת ואחדות ישראל]. ומצות אהבת ישראל היא מצוה עיקרית ויסודית.

ועה"פ "ואהבת לרעך כמוך", אומר רש"י: "אמר רבי עקיבא¹² זה כלל גדול בתורה" [וי"ל, שם התנא עקיבא - מל' עקב וביטול, שאז תיתכן אהבת ישראל ואחדות שלמה]

ובפרט שנמצאים בימי ספירת העומר ובסמיכות ל"ג בעומר, בהם מתקנים מה שתלמידי רבי עקיבא לא נהגו כבוד זה לזה.

שקלים - אחדות ישראל

ב. ובמצות השקלים מתבטא ענין אהבת ישראל ואחדות ישראל, כמבואר בשיחות אד"ש מה"מ, ומכמה סיבות;

א) כל היהודים נותנים סכום שוה דווקא סכום "מחצית השקל, העשיר לא ירבה והדל לא ימעטי"¹³, שמורה על אחדות של כל כלל ישראל.

ב) כל כלל ישראל נעשים ע"י ממונם שותפים בכל קרבנות הציבור של כל כלל ישראל של כל השנה כולה.

ג) כל אחד נותן רק חצי שקל; היינו שכדי להיות שקל שלם הוא צריך להתחבר ולהתאחד עם אחרים, ומחצית השקל מורה על עשר כוחות הנפש כי הרי "עשרים גרה השקל", ואדם נותן מחצית עשר גרה, כנגד עשר כוחות הנפש ועם מחצית השקל של הזולת, היינו 10 כוחות של הזולת, נעשה שקל שלם.

ד) כל אחד נותן חצי שקל שמורה על לב נשבר וביטול, שע"כ הוא כלי לאהבה והתאחדות עם היהודים האחרים.

ה) אחדות ישראל נעשית ע"י הקרבנות שקנו ממחצית השקל, והקרבנות ובית המקדש, שלפי הרמב"ם הם היו מטרת בנין ביהמ"ק, הם איחדו את כל כלל ישראל.

"תקות" חוט השני⁸

על סיום הל' שקלים

סיכום הקשר של ההלכה ברמב"ם לפרשת השבוע ולתאריך.

א. בפרשתנו קדושים - נאמר "אהבת לרעך כמוך, לא תשנא את אחיך בלבבך, לא תיקום ולא תיטור, לא תלך רכיל בעמך, ועוד מצוות שמבטאות אהבת ואחדות ישראל.

ב. בפרט בימי ספירת העומר בסמיכות ל"ג בעומר - קשור באהבת ואחדות ישראל.

ג. מחצית השקל - מורה על אחדות ישראל מכמה סיבות;
א) כ"א מבני ישראל נותן בשווה "העשיר לא ירבה והדל לא ימעטי ממחצית השקל. ב) כ"א נותן רק מחצית, וכדי להיות שלם צריך להתאחד עם אחרים. ג) מחצית מורה על לב נשבר וביטול. ד) ע"י מחצית השקל נהי' כ"א שותף עם כ"א מכלל ישראל בכל קרבנות הציבור של כל השנה כולה.

* * *

בעז"ה יום ב' פרשת אמור ט"ו אייר הי' תהי' שנת עליון בכל - שנת תבוא עלינו ברכה

סיום הלכות קידוש החודש והתחלת הלכות תעניות

קידוש החודש ע"י הסנהדרין

א. סיום הלכות קידוש החודש בשבוע זה, שקוראים בחו"ל את פרשת אמור ואת רוב ההלכות למדו בשבוע שעבר שקראו בארץ ישראל את פרשת אמור, ויש קשר מפורש ונפלא להלכות קידוש החודש לפרשת אמור;

אמנם את עצם הדין שקידוש החודש צריך להיות ע"י הבית דין שקובעים וקוראים שהוא מקודש, לומדים מפרשת בא שנאמר¹⁴: "החודש הזה לכם ראש חדשים" ולומדים חז"ל¹⁵ מהמילה "לכם", ומובא בספר המצוות להרמב"ם¹⁶, "עדות זו תהא מסורה לכם"; הקב"ה נתן לעם ישראל, לבי"ד, את הכוח לקדש ולקבוע את החודש כמ"ש הרמב"ם בהלכה הראשונה של הלכות קידוש החודש¹⁷, שע"כ נקבעים המועדים.

ובפרשת אמור נאמר¹⁸: "אלה מועדי ה' מקראי קודש אשר תקראו אותם במועדים", היינו שעם ישראל הם שקוראים ומכריזים על החודש וע"כ נקבעים המועדים והזמנים. כמ"ש רש"י בגמ' ר"ה¹⁹ בד"ה "אשר תקראו" וז"ל: "בקריאת בית דין תלאו הכתוב".

ומפרשתנו לומדים גם מהפסוקים אלו הלכה מיוחדת שגם אם ב"ד קבעו וקראו את הר"ח ביום הלא נכון, בכל אופן החודש והר"ח מקודש ע"פ הכרזת הבי"ד, (וב"הגהות מימוניות" דלקמן כותב: "וקרי אתם כלומר אתם תקראו אותם, שבגזרתכם הדבר תלוי"), וכמו שאומרת הברייתא בגמ' דר"ה שר' עקיבא אמר שלומדים זאת ממה שנאמר "אשר תקראו אותם" וכתוב בכתב חסר בלא ו' - "אתם" - שדורשים מזה שאתם עם ישראל והבי"ד הם שמחליטים וקובעים את החודש, ופסוק זה כתוב בפרשת המועדות שבפרשתנו 3 פעמים²⁰, וכל פעם כתוב בכתב חסר בלא ו' - וקוראים "אתם". וז"ל הגמ' אמר לו (רבי עקיבא לרבי יהושע) רבי תרשני לומר לפניך דבר אחד שלימדתני, אמר לו אמור, אמר לו הרי הוא אומר (אמר - כמה פעמים; אולי רמז לפרשת אמור), הרי הוא אומר אתם אתם אתם (היינו כנ"ל שבפרשה זו כתוב כל פעם אותם בלי ו') אתם אפילו שוגגין (מאליהן, כסבורין שהוא ראוי להתעבר וטועין. רש"י) אתם אפילו מזידין, אתם אפילו מוטעין (מוטעין. ע"י עדי שקר. רש"י). וכפי שהמשנה מספרת שם שר' יהושע נטל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל רבן גמליאל ביום שחל יום הכיפורים להיות בחשבוננו, שהוא חשב שזהו החשבון הנכון ורבן גמליאל שהיה ראש הבי"ד והסנהדרין היה לו חשבון אחר, וקבע את יום הכיפורים ליום אחר, ואמר לו גוזרני עליך שתבוא אצלי במקלך ובמעוטיך ביום הכיפורים שחל להיות בחשבונך, ור' עקיבא

¹⁴ בא יב,ב.

¹⁵ ר"ה כב,א.

¹⁶ ספר המצוות מצות עשה קמ"ג.

¹⁷ הלכות קידוש החודש פ"א ה"א.

¹⁸ אמור כג,ד.

¹⁹ ר"ה כה,א. ד"ה "אשר תקראו".

²⁰ אמור כג,ג. ופסוק ד' ופסוק לו.

⁹ קדושים יט, טז-יח.

¹⁰ קדושים יט,ב.

¹¹ ספרא, ויק"ר פס"ד, ה. ילקו"ש תר"א.

¹² ספרא, ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד.

¹³ תשא ל,טו.

על סיום ה'ל' קידוש החודש

סיכום הקשר של ההלכה ברמב"ם לפרשת השבוע ולתאריך.

- א. בפרשת אמור נאמר שקידוש החודש ע"י הבי"ד - אשר תקראו אותם במועדים.
- ב. אתם - אפילו שוגגין, מוטעין, אנוסין, מזידין.
- ג. פסח שני - תשובה, ור"ח - כפרה ותשובה על מיעוט הירח.
- ד. בה"ב - ענין התשובה.

* * *

בעז"ה יום ב' פרשת אמור י"ז - טו"ב אייר, ערב ל"ג בעומר
הי' תהי' שנת עליון בכל - שנת תבוא עלינו ברכה
סיום הלכות תעניות והתחלת הלכות מגילה וחנוכה
התעניות והצומות יהפכו לשמחה

א. את הלכות תעניות מסימים בערב ל"ג בעומר, וי"ל הקשר;
בהלכה האחרונה של הלכות תעניות כותב הרמב"ם שהייעוד של
הצומות האלו שהן לזכרון ולאבל על המאורעות הרעים שארעו
ליהודים שהן יתבטלו, ולא רק שיתבטלו אלא שיהפכו "לששון
ולשמחה ולמועדים טובים". וזה לשון הרמב"ם בהלכה האחרונה²²:
"כל הצומות האלו עתידים להבטל לימות המשיח, ולא עוד אלא שהם
עתידים להיות יום טוב וימי ששון ושמחה, שנאמר²³: 'כה אמר ה'
צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה
לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, והאמת והשלום
אהבו".

ל"ג בעומר הפיכת האבל לשמחה

ב. וגם תוכנו של ל"ג בעומר, שהופך את ימי האבל שהיו עד אז בימי
ספירת העומר, ליום טוב ושמחה; כי ביום הל"ג עצמו שעוד מתחיל
בקצת האבילות (ולכן מסתפרים ע"פ ההלכה מהבוקר (אבל ע"פ קבלה
אין מסתפרים עד ערב חג השבועות, עיין ב"היום יום" בג' ימי הגבלה),
ויום הל"ג בעצמו מתהפך מאבל לשמחה.

וכותב ה"צמח צדק" באור התורה שהגימטריא של אב"ל - הוא ל"ג -
33; שיום הל"ג עצמו נהפך מאבל לשמחה, ומסביר הצמח צדק
שהל"ב מורים על "ל"ב נתיבות חכמה", והא' - מורה על ספירת
הכתר וההמשכה מ"אלופו של עולם", ואם הא' הוא לחוד, שאינו
מאיר בחכמה היינו שבחכמה לא מאיר ספירת הכתר, היינו שהחכמה
היא לא בשלימות, ולכן יש את ענין המיתה כמש"כ: "ימותו ולא
בחכמה", היינו כשאין החכמה בשלימות יש את ענין המיתה ולכן מתו
תלמידי ר' עקיבא ל"ב ימים, אבל ביום הל"ג מאיר בחכמה הא' -
ספירת הכתר, ואז היא בשלימות בבחינת חיים, ולכן ביום זה פסקו
מלמות ונהיה שמחת הל"ג בעומר, היינו שה"אבל" עצמו נהפך
לשמחה כשהא' מאיר בל"ב. וה"אבלי" מקבל משמעות של תיקון,
כמש"ש "אבל השיטים" שמשמעותו - מישור ותיקון!

כבוד ואהבת ישראל - חיים

ג. והסיבה שמתו תלמידי ר' עקיבא היא "שלא נהגו כבוד זה לזה"
ומיום זה שפסקו מלמות, ז.א. שתיקנו והשלימו את ענין הכבוד,
כמבואר שם בחסידות ש"כבוד" - בגימטריא ל"ב, ועם הכולל
גימטריא לג שע"י הכבוד בשלימות נהיה ענין החיים; כי אלו הם
החיים האמיתיים של היהודי, לנהוג כבוד וטובות לכל יהודי, ודבר זה
מתבטא גם בזה של"ג בעומר הוא יום ח"י בחודש וגם הפסוק
"ואהבת לרעך כמוך"²⁴ בפרשה דאזלין מינה, פרשת קדושים הוא
בפרק יט [גימט' - בטוב] פסוק חי; שע"י שתיקנו את ענין הכבוד

אמר לו: "יש לי ללמוד שכל מה שעשה רבן גמליאל עשוי, שנאמר אלה
מועדי ה' מקראי קודש אשר תקראו אתם, בין בזמנם בין שלא בזמנם
אין לי מועדות אלא אלו".

וברמב"ם בהלכה האחרונה של פרק ב' בהלכות קידוש החודש
אומר²¹: "בית דין שקידושו את החודש, בין שוגגין, בין מוטעים בין
אנוסים (כגון בפקודת המלך) - הרי זה מקודש וחיובים הכל לתקן
המועדות על היום שקידשו בו, אע"פ שזה יודע שטעו, חייב לסמוך
עליהן שאין הדבר מסור אלא להם, ומי שציוה לשמור המועדות הוא
ציוה לסמוך עליהן, שנאמר: 'אשר תקראו אותם וגו'".

וב"הגהות מיימוניות" מעיר שאמנם בגמ' שלנו כתוב גם "אתם אפילו
מזידין", אבל הגירסת הרמב"ם כנראה היא אנוסין (וכן הגירסא
בספרא על הפסוק). ואולי על פי זה לדעת הרמב"ם אם הבי"ד היו
מזידין, אין סמכות וכו' לדבריהם, אבל כנ"ל הגירסא בגמרות
שלפנינו אתם אפילו מזידין.

בכל אופן רואים מכך, מפרשתנו, הסמכות והכוח שנתן הקב"ה לעם
ישראל ולבית דין לקבוע חודשים ועל ידי כך לקבוע זמנים ומועדים
דבר שעושה שינוי בכל הזמנים ובעולם ועל דרך מה שכתוב בירושלמי
שלומדים מהפסוק "לא-ל גומר עלי", שהמציאות והטבע נהי' לפי
החלטת הבית דין, כמו למשל הדוגמא בדין של בת, שעד 3 שנים
בתוליה חוזרים, ואם בית דין החליטו לעבר השנה בתוליה חוזרים
חודש נוסף. שרואים את הכוח העצום שנתן הקב"ה בידי היהודים
ובית דין לשנות הזמנים וטבע העולם.

ובפרט שהרמב"ם קורא לשם הספר "זמנים" היינו שהיהודים על פי
תורה שולטים על הזמנים, ומשנים אותם ומקדשים אותם, וכן
משנים ושולטים על טבע העולם.

ראש חודש - זמן כפרה

ב. הסיום הוא ביום טו באייר, למחרת "פסח שני", שענינו הוא עבודת
התשובה כמש"ש ב"היום יום" שאפילו מי שהיה "טמא או בדרך
רחוקה" ברוחניות יכול תמיד לעשות תשובה ולתקן ואף פעם לא
מאוחר, ונותנים לו את האפשרות הנוספת להשלים את מה שהחסיר.

וכך גם ענין קידוש החודש שבא בגלל מיעוט הלבנה, כמבואר
בחסידות שזהו ענין התשובה, על דרך מש"ש שהקב"ה אומר "הביאו
עלי כפרה על שמיעטתי את הירח" שראש חודש נקרא (בתפילת מוסף
דראש חודש) "זמן כפרה לכל תולדותם", שענין מיעוט הירח והעלם
אורו בסוף החודש הוא ענין הביטול ולב נשבר, ועבודת התשובה,
בשביל שיהיה אחר כך ברי"ח מולד חדש ואור חדש ונעלה, ומציאות
חדשה לגמרי, שאחרי עבודת התשובה באים לעבודה חדשה
ולהתחדשות "החודש הזה לכם" - אצלכם, והרי בעל תשובה הוא
פנים חדשות ומציאות חדשה לגמרי.

פתח לבי בתורתך!

אד"ש אמר פעם בשיחה, שבי"א-לקי נצור" בסיום התפלה כשנמצא
בתכלית הביטול, אומרים: "ונפשי כעפר לכל תהיה פתח לבי
בתורתך"; כשנמצא בתכלית הביטול, אז הוא כלי ועיי"כ זוכה
לפתיחת הלב חדשה בתורה, שהגם שלמד תורה גם לפני התפילה,
והתפילה מתחילה במשניות ופסוקים, אבל מעתה ע"י הביטול
המושלם, תהי' פתיחה חדשה שלא בערך קודם, וכל הלימוד קודם
הקודם לא נחשב לפתיחה ביחס ללימוד שאחרי התפילה. וככה הוא
אחרי כל תפילת שמו"ע.

וכן בכל ראש חודש, נמשך ומתגלה אור חדש שלא בערך לחודש
הקודם, ע"י ההעלם והביטול של הלבנה שבסוף החודש.
ויה"ר שיקויים בנו "חדש ימינו כקדם", בגאולה השלימה.

תענית ב"הב - תשובה

ג. הסיום הוא ביום ב' ט"ו אייר אחד משלושת הצומות של תעניות
בה"ב - שהם ענין התשובה, וכנ"ל באות הקודמת גם ענין קידוש
החודש הוא ענין התשובה.

"תקות" חוט השני"

²² הלכות תעניות פ"ה הי"ט [וי"ל פרק חמישי - אותיות משיחי, וה' מורה על דרגא
שלמעלה מהטבע וסדר השתלשלות - משיח, והלכה י"ט - ר"ת יום טוב; שכל הצומות
עתידים להיות יום טוב וימי ששון ושמחה].

²³ זכריה ח, יט [וי"ל כנ"ל בהערה הקודמת פרק ח' כי משיח הוא קשור בדרת ה'.
והוא השמיני משמונה נסיכי אדם וכינורו של משיח ח' ניסין. ופסוק י"ט ר"ת יום טוב
הפלא ופלא!].

²⁴ קדושים יט, ח.

²¹ הלכות קידוש החודש פרק ב, ה"י.

ולא יבטלו את מנהגם, כי לא כדאי לעשות התרת נדרים על מנהג של מעשה טוב.

ביטול הצומות לשמחה

ב. וכבוד כ"ק אד"ש מה"מ מוסיף בשיחות עוד ביאור בזה ומקשר זאת עם סיום הלכות תעניות; כמו שכותב הרמב"ם בהלכה האחרונה שלעתיד לבוא בימות המשיח צומות אלה בשלב ראשון יתבטלו ואח"כ בשלב שני לא רק שיתבטלו אלא שיהפכו לימים טובים לששון ולשמחה, ודבר דומה רואים בענייננו, שנותנים לו "להכין ולטעום" מעין לעתיד לבוא, ולכן א' רוב היהודים לא צמים בה"ב מעין הצומות שיתבטלו לעתיד לבוא. ב' הטעימה לשלב שני, שמנצלים את ימים אלה הוספה וחיות ושמחה בעניני תומ"צ שמביאים את הגאולה; טעימה ומעין שלעתיד לבוא, יהפכו ימים אלא "לימי ששון ושמחה וימים טובים", והאמת והשלום אהבו.

ג' השבועות - כנגד כ"א ימי המועדים

ז. בית הצומות גם י"ז בתמוז וט' באב שביניהם (כמו חוה"מ) כ"א יום וכתב בספרים ומובא בשיחות אד"ש מה"מ שהם כנגד כ"א ימי המועדים בשנה הכתובים בפרשתנו אמור, כי הצומות יהפכו לשמחה ולימים טובים.

"תקות" חוט השני

על סיום ה' תעניות

סיכום הקשר של ההלכה ברמב"ם לפרשת השבוע ולתאריך.

א. בתעניות והצומות יתבטלו ויהפכו לשמחה – ל"ג בעומר נהפך מאבל לשמחה.

ב. תיקון הכבוד זה לזה – אמור – בשבח חבירו.

ג. התעניות לתשובה – וכן פסח שני.

ד. בה"ב – תשובה.

פוחת שערים ומסדר את הכוכבים!

בקשר להלכות קידוש החודש שקשור לקידוש לבנה;

בא' השנים בתקופת החורף, במוצ"ש שיהי הזמן של קידוש לבנה, אבל ה"י מעונן וכ"ק אד"ש מה"מ לא עשה אז קידוש לבנה, וגם בערבים שאח"ז ה"י מעונן. בא' הערבים בימי השבוע בסוף מעריב הבחנתי שהרבי מעביר את הסמיניה של הסיזור לקידוש לבנה, וידעתי בבטחה שהערב יהי קידוש לבנה.

אמנם כשיצאו החוצה ה"י מעונן כבד, ולא ה"י נראה שתראה הלבנה, וכל הקהל התפזר והבחורים הלכו לחדר האוכל לארוחת ערב (זה ה"י בחורף שמעריב בשעה רבע לשבע, ואחרי התפילה בשעה 7 הולכים לארוחת ערב) ולא ה"י ציבור עיי" 770, אבל אני הרגשתי והאמנתי שכן תראה לבסוף הלבנה, כי הרי ראיתי שהרבי שם את הסמיניה של הסיזור בקידוש לבנה.

אחרי מעריב, כרגיל נכנס המזכיר המשב"ק הרה"ח לייבל שיחי גאנער לחדר הרבי, והפעם הוא ה"י ארוך יחסית, 20 דקות, ובשעה 7:20 יצא הרב גראנער מחדר הרבי ויצא לחזית הבנין לראות אם רואים הלבנה, (וכנראה שהרבי שלחו לראות) ובדיוק אז התפזרו קצת העבים ונראתה הלבנה, להודיע לרבי.

כ"ק אד"ש מה"מ יצא ועשה קידוש לבנה עם מנין מצומצם, ואח"כ כשהקהל הגיעו, שוב נהי מעונן ולא ראו הלבנה.

וההוראה היא: צריכים להבין סימן!

מתוך צרה - תבוא הרווחה!...

פעם ביום א' בחלוקת דולרים "שליחות של מצוה לצדקה" [כפי שכ"ק אד"ש מה"מ קורא לזה], הבאתי והצגתי לרבי את נציגי הליכוד בארה"ב, מר יהורם בן שלום ומר רמי קליימן שיחי, (ה"י לי איתם קשר ונתתי להם במשרד שיעור שבועי בגמרא). [אז ה"י מר יצחק שמיר שיחי ראש הממשלה, וה"י עליו לחץ שיעשה ממשלה רחבה, מלבד הדתיים גם עם אנשי שמאל].

הרבי אמר להם: "תמסרו למר שמיר, שלא טוב ממשלה רחבה, כי היא כמו מים פושרים לא קרים ולא חמים, ותשאר ממשלה צרה - ומתוך צרה תבוא הרווחה!..."

[צריך לדעת אם הדברים אמורים גם כיום, שהעומד בראש כבר ויתר ר"ל כמה פעמים, אבל על מר שמיר סמך אז הרבי ואמר (למר קצב) שיש לו חוזק וכחות של אבן השמיר, ששימש לבנין בית המקדש].

(דברים שנאמרו בסעודות סיומי הרמב"ם בביהכ"ס וביהמ"ד ליובאוויטש - 770 - בית משיח)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ההדדי, וחיו חיים טובים של שלום ואהבה, זה הביא להם חיים כפשוטו בגשמיות וברוחניות ופסקו מלמות.

אמור – בשבח חבירו

ד וענין הכבוד ההדדי זה לזה, קשור גם עם פרשת "אמור" שבהרבה שנים ל" בעומר חל בה או בסמיכות לה; כדברי כ"ק אד"ש בלקו"ש²⁵ בהסבר שם הפרשה "אמור", ומה ההוראה משם זה והרי ישנה הוראת המשנה בפרקי אבות: "אמור מעט", וכאן משמעות השם שיהודי צריך להדגיש את ענין האמירה, ומסביר שם אד"ש מה"מ שהכוונה היא (לא לדברי תורה שע"ז יש ציווי בפ"ע "ודברת בס", אלא) להרבות באמירה ודיבור בשבח חבירו, שזוהי גם ההוראה מ"ג בעומר וכמו שפוסק הרמב"ם בהלכות דיעות שאדם צריך להרבות בשבח חבירו. וא"כ זהו התיקון, ללא נהגו כבוד זה לזה, השבח והכבוד.

פסח שני ותעניות - תשובה

ה. התחילו את הלכות תעניות ביום ב' טו אייר, למחרת יד אייר פסח שני וכנ"ל בסיומים הקודמים כתבנו מ"ש ב"היום יום" של י"ד אייר פסח שני, שענינו של פסח שני שתמיד אפשר לעשות תשובה ולתקן ואף פעם לא "פארפאלען" – לא אבוד! ואפשר לתקן, וגם תוכן הלכות תעניות הוא בעיקר ענין התשובה, כמו שכותב הרמב"ם בתחילת הלכות תעניות²⁶ ש"המצות עשה מן התורה הוא לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שלא תבוא על הציבור וכו'; ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו – ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להם, ככתוב²⁷: 'עונותיכם היטו וגו' וזהו שיגרום להסיר הצרה מעליהם; אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו: דבר זה ממנהג העולם ארע לנו וצרה זו נקרה נקרת – הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להידבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות וכו'".

היינו שתוכן ענין התעניות והמצוה מדאורייתא היא התשובה והזעקה לה, ואח"כ בהלכה הבאה כותב שענין התעניות עצמם הן מדברי סופרים וכו'.

א"כ רואים מכנה משותף של הלכות תעניות לפסח שני שלמחרתו התחילו את הלכות תעניות שזהו ענין התשובה.

תענית בה"ב

ו. ביום שני טו באייר חל גם תענית בה"ב – "שני בתרא" שעל כך גם מדובר בהלכות תעניות²⁸. [וביום תענית "שני בתרא" למדו הלכה זו ברמב"ם] ותעניות בה"ב הן תשובה תיקון וכפרה אם בשמחת המועד היו עניינים בלתי צנועים ורצויים.

ויש גם קשר נפלא של תעניות בה"ב להלכות תעניות (עיי' במסגרת דלקמן).

בדורותינו כבר נזכרכו

א. כ"ק אד"ש אמר בשיחות שבדורנו רוב היהודים היראי שמים והחרדים ובפרט רוב החסידים לא מתענים בה"ב, ורק יחידי סגולה מתענים. וההסבר בזה אמר אד"ש, שמכיוון שבדורותינו במשך כל תקופות הגלות כבר עברו היהודים את הצרות והיסורים שזיכנו וטיהרו אותם מהעבירות (והרי זוהי סיבת תעניות בה"ב אחרי החגים שמא אירע דברים בלתי רצויים (בעניני צניעות וכדו') בשמחות החגים והצומות מתקנים ומזככים, מכפרים ומטהרים את היהודים) אבל בדורותינו הצרות והיסורים פעלו זאת ואין צורך יותר בצומות.

ומכיוון שהצום מחליש את האדם לכן יותר טוב לא לצום כדי שיוכל להתחזק ולהוסיף עוד יותר בלימוד התורה וקיום המצוות ובחיות ומרץ. שזהו אמר אד"ש שענין התענית כבר אצל הרוב לא מקוים, אבל הענין הטוב שבתענית שהוא יום "ועת רצון" שענין זה שייך גם עתה, ולכן צריך להוסיף ביום זה בתורה תפילה וצדקה שפועלים העניינים הטובים כמו התענית [אלא שאלו שצמו עד עתה ימשיכו בזה

²⁵ לקו"ש כח"ז פ"י אמור – א.

²⁶ הלכות תעניות פרק א הלכה א-ג.

²⁷ ירמיהו ה, כה.

²⁸ הלכות תעניות פרק א הלכה ה ועוד.